

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

Péntek
1923 szeptember 14.

Felelős szerkesztő: Dr. Hegedűs Loránt.
Szerkesztőség: Piac-utca 34. szám.
Telefon: 10-20, éjjel: 18. Kiadóhivatal: Piac-utca 49. Telefon: 18. szám.

ÁRA:
100
KORONA

Kiadó: Hegedűs és Sándor Irodalmi és nyomdai részvénytársaság.
Az előfizetés ára: havonta 2400 korona, külföldre 4800 korona.
Debreczen, XXI. évf. 207. szám.

Treuga dei

A fajvédők nagyon haragszának. Nem szegyezzük szembe velük azt a régi közmondást, hogy aki haragszik, annak nincs igazsága, mert a szabály alól ezuttal is van kivétel: a fajvédőknek határozottan igazuk van, amikor dühösek. A nyári szünetből nem lett semmi, sőt Gömbös még az őszi munkára sem akarta hazabocsátani az agrárképviselőket, együtt szeretne volna tartani a parlamentet mindaddig, amíg Bethlen hazajön és a kölcsön ügyét harcra lobogójjára tűzve rohamot készült intézni a miniszterelnök pozíciója ellen. Bethlen azonban keresztülhuzta a volt vezérkari kapitány stratégiai számításait s a kormányzó kézirat visszavonulásra kényszerítette a fajvédők hadcsoportját az őszi hadállásokba.

A fajvédő csoport a nyári szünetet új hadműveletek megalapozására igyekszik felhasználni. El kell készülnie lassan arra, hogy a parlamenti szünet alatt vasárnapok nagyon hangosak legyenek: Dorozsma, Cegléd, Abádszalók, mind egy-egy állomásra lesz majd a toborzó utnak, amelynek végén Gömbös új Magyarországa áll, amelyben — mint tegnap mondta — a magyar nép boldogulni fog. A toborzó ut minden állomásáról szórják majd a szitkot és a gyűlöletet, akkorra féktelenséggel és elkeseredéssel, amilyenre csak az ellenségeké vált szövetségeseik képesek. Hogy a féktelenség és az elkeseredés nem csak a kormánynak, de az országnak is károkat okozhat, ezt a belátást a fajvédő csoport részéről nem lehet várni. Abban a harcban, amelyet ők folytatnak, a kielégülést követelő bosszúérzés minden megfontolást háttérbe szorít. A helyzet ma, amikor a kölcsöntárgyalások befejezéséhez közeledünk, a mikor már az a remény biztat, hogy Bethlen talán hozza is a kölcsönt, egész fővönk alá szilárd alapot építene, a helyzet ma sokkal inkább megköveteli a treuga dei-t, mint a tavasszal, amikor Bethlenek első utjukra indultak. A baloldali ellenzék akkor minden keserűséget elnyomott, minden pártérdeket letempított és elhallgattatott, ritka példát adva az önzetlenségről és a hazafiság tiszta fogalmáról. A baloldali ellenzék ma is így cselekszik. A fajvédőktől azonban ekkora önmegtartóztatást várni tulozott igény lenne. Még híjjával vannak a politikai iskolázottságnak és sokat kell tanulniok, míg államférfiakká válnak.

A kölcsön ügye a politikai garanciákon mulik

Cseh információ Bethlen és Benes tárgyalásairól

Budapesti tudósítónk jelenti: Bethlen István gróf miniszterelnök hazatérése a ma este elterjedt verziók szerint a jövő hétre várható. A miniszterelnök az eddigi tervek szerint Genfből közvetlenül Budapestre jön.

Annak ellenére, hogy Vass főszéki helyettes miniszterelnök tegnap kijelentései révén konkrét részletek kerültek nyilvánosságra a külföldi kölcsön ügyében folytatott tárgyalásokról, ma a kormányhoz közeli körökben olyan hírek kerültek szárnyra, amelyek szerint a genfi tárgyalások pozitív megállapodásairól szóló közlemények nem egészen helytállóak, mert — e forrás szerint — eddig csupán kölcsönös megbeszélések folytak egyrészt Bethlen és a többi magyar kormányfőrii, másrészt a kisenntente-államok miniszterei és delegátusi között. A magyar kormány a genfi alkalmat arra használta fel, hogy a kisenntente államférfiaival közvetlenül érintkezzék, hogy ilyen módon megbeszélhessen bizonyos vitás és függő kérdéseket, amelyeknek elintézésétől függ részben a kisenntentnek a magyar kölcsön ügyében való magatartása is. Mindenesetre tény az hogy Bethlen miniszterelnöknek különösen Benes cseh külügyminiszterrel folytatott tárgyalásai során kedvező hangulat alakult ki, amely alkalmas lehet a kölcsönös tárgyalások kedvező folytatására.

Ugyanezen forrás szerint a Svájcban érkező hírek ugy szólnak, hogy Bethlennek sikerült egy a kisebb, mint a nagyobb kölcsön részére megfelelő atomoztérát teremteni. A kölcsönnek finansziális és politikai garanciái volnának és a hangsúly ezuttal inkább a politikai garanciákon nyugszik. Hangsúlyozzák a kormányhoz közel álló körökben, hogy semmi esetre sem érthető ez alatt idegen államoknak Magyarország belligyeibe való avatkozása, hanem ez a politikai garancia teljes konszolidációt jelent, még pedig nemcsak pénzügyi és egyéb gazdasági tekintetben, hanem politikai tekintetben is.

A garanciák kérdését tolja előtérbe a cseh sajtó is, amelynek felfogását az alábbi jelentések ismertetik.

Bécs, szept. 13. A Stunde prágai tudósítója jelenti: Alkalmam volt beszélni egy cseh politikussal, aki tegnap este érkezett vissza Genfből és Bethlen magyar miniszterelnök és Benes cseh külügyminiszter tárgyalásairól a következőket közölte:

Bethlen miniszterelnök jóformán a vasutról egyenesen Beneshez ment, akivel nem csupán a magyar külföldi kölcsön kérdéséről tárgyalt, hanem mindazokról a panaszokról, határcsúszásokról, félreértésekről, amelyek felmerültek és a kisebbségi kérdésekre vonatkozó más pontokról is. Mindezeket a pontokat ezután amnyira tisztázták, hogy további nehézség nélkül teljesen megoldhatók lesznek, néhány pontra nézve azonban még további kell tárgyalni.

Ami a magyar külföldi kölcsön ügyét illeti, Benes figyelmeztette a magyar miniszterelnököt azokra a nagy akadályokra, amelyek mostanáig a magyar kívánságok teljesítésének útjában állottak. Egyrészt tisztán politikai természetű csehországi akadályokról van szó, másrészt nemzetközi jellegű akadályokról. A nagyhatalmak a magyar kölcsönt illetőleg még nincsenek egyöntetű nézetben, a kisenntente államai azonban néhány részletkérdés kivételével egy felfogáson vannak. Bethlen miniszterelnöknek a nagyhatalmak és a kisenntente államainak képviselőivel ismét tárgyalni kell, genfi útja azonban eddig sem volt sikertelen, mert először többrendbeli akadály, melyek a kölcsön útjában állottak, eltávolított, másodsor néhány kisebb félreértést eloszlatott Magyarország és szomszédállamai között. A legsúlyosabb probléma

azonban Magyarország számára a garanciák kérdése marad. Prága, szept. 13. A Pravo Lidu genfi tudósítója Benesnek a Bethlenmel folytatott megbeszéléséről ezeket írta:

Benes felhívta Bethlen figyelmét azokra a nagy nehézségekre, amelyek e pillanatban a magyar kívánság realizálásának útjában állanak. Egyfelől belpolitikai jellegű nehézségekről van szó Csehországban. Magyarország eddig semmit sem tett, a mi a cseh közvéleménynek, nevezetesen a munkásköröknek lehetővé tenné, hogy hozzájáruljanak a Magyarországgal szemben tanusítandó koncessziós politikához, másfelől nemzetközi jellegű nehézségek is forognak fenn. A nagyhatalmak felfogása a magyar kérés tekintetében még nem egységes. Meglehetősen kétséges, vajon sikerülni fog-e Bethlennek a kölcsön kérdését már a népszövetség mostani üléséze alkalmával megoldani, amikor a görög-olasz konfliktus sok időt emészt fel és csaknem az egész figyelmet igénybe veszi. Viszont azt sem lehet mondani, hogy a Bethlen genfi útja hiábavaló volt, mert egyfelől néhány nehézséget elhárított, amelyek a kölcsön realizálása elé tornyosultak, másfelől néhány félreértést kiküszöbölt Magyarország és szomszédai között a kölcsönös viszonyok tisztázásának előfeltétele képen. Magyarország szempontjából a legsúlyosabb probléma marad a garanciák kérdése. Bizonyos, hogy Magyarország belső viszonyainak labilitása a problémát mind nehezebbé teszi.

Nagyatádi, a fajvédők és az elnapolás

A nemzetgyűlésnek kormányzó kézzel váratlanul történt elnapolását a politikai körök szinte egységesen a genfi tárgyalásokkal és a fajvédő csoport magatartásával magyarázzák. Az elnapolás elvágta az utját a fajvédők oly irányu mesterkedésének, hogy a parlament együtt tartásával a miniszterelnök hazatérése után célzatosan pertraktálhassák a külföldi kölcsön ügyét. A kormánypárti politikusok különösen azt a tényt emelik ki, hogy a kormányzó kézzel való elnapolás a fajvédő csoporttal szemben messzemenő konzekvenciákat enged levonni.

A fajvédők — mint ismeretes — az egységspártból való kiválásuk óta folyton abban fáradoztak, hogy nagyatádi Szabó István környezetét a novella sürgős napirendre tűzése számár megnyerjék. Erre vonatkozólag nagyatádi Szabó István

közvetlen környezetéből a következő információt adták:

— A fajvédők részéről a Ház elnapolásával kapcsolatban olyan atmoszférát kezekeznek teremteni, mintha nagyatádi Szabó és vele együtt az egységspártor belül mindazok, akik a földreformnovellához ragaszkodnak, nem lehetnek egy véleményen a kormányval a Ház elnapolása kérdésében. Ez a beállítás jámbor óhajítás csupán, amelynek nemmi alapja nincsen. Azon az értekezleten, amely tegnap délelőtt Scitovszky Béla elnökletével lefolyt, nagyatádi Szabó István is részt vett, ott teljes egyetértéssel állapodtak meg abban, hogy a nemzetgyűlést igenis el kell napolni nemcsak az általános politikai helyzetnek túlfeszített munkából származó ideges kimerültségre folytán, hanem a nemzetgyűlés őszi munkájának biztosítására is.

A Déri-muzeum alapkötetét szeptember 23-ikára tüzték ki

Ugyaneznap nyitják meg a nagyerdei klinikai telepet

A Déri-muzeum alapkötetét szeptember 23-ikára tüzték ki, de közben bizonytalanná vált az ünnepségek ezen a napon való megtartása, mert az alapkötetelre meghívott kormányzó és miniszterelnök részvételéről semmi bizonyosat nem közöltek a várossal, illetőleg a rendezőbizottsággal.

Dr. Csáková Elemér közoktatásügyi államtitkár ma aztán levelet intézett dr. Csűrös Ferenc kultúratanácsnokhoz, amelyben tudatja, hogy a kultuszminiszter ragaszkodik az eredetileg megállapított időponthoz s akkorra egész bizonyosan Debreczenbe érkezik. A levélben egyben nagy vonásokban közli az államtitkár az ünnepségek tervezetét is. Klebelsberg Kunó gróf kultuszminiszter szeptember 22-én, szombaton érkezett Debreczenbe és akkor este bankettet is ad, amelyen a hivatali vezetők vesznek részt, mintegy hetvenen-nyolcvanan.

Csáková államtitkár leveleiben azt az eszmét is felveti, hogy felhívást kellene intézni Debreczen város és Hajdú-bermegye közönségéhez, mely szerint,

aki akar, járuljon hozzá a Déri-muzeum felépítéséhez akár természetben, építő anyaggal, akár pénzbeli adománnyal, hogy annak idején esetleg ne legyenek mecenások szemrehányást ne tegyenek azért, mert nem adtak nekik alkalmat a hozzájárulásra. A tanács eleget tesz a felhívásnak, bár nem sok eredményt várnak tőle.

Az alapköteteli ünnepélyt az egyetemi klinikák felavatásával kötik össze, amely vasárnap délelőtt megy végbe a Nagyerdőn, délelőtt a város ad szűkkörü bankettet, délután fél 5 órakor pedig a Fűvészkertben megtartják az alapkötetelt. A Déri-muzeum alapkötét a kultuszminisztérium készítette el és ő gondoskodik az adománylevélek és a muzeum történetét ismertető okmányoknak az alapkötetben való elhelyezéséről is. Az adománylevélet első helyen a kormányzó, majd Déri Frigyes, azután pedig a város és az állam képviselői írják alá.

A pontos dátum megállapításával az ünnepély előkészítésére a város most már minden intézkedést megtesz és legközelebb sor kerül a díszítési terv megvalósítására.

Katonai forradalom Spanyolországban

A király hívei a kormány ellen

London, szept. 12. Ide érkezett hírek szerint komoly forradalom tört ki Spanyolországban. A forradalmat a király hívei rendezték a jelenlegi kormány ellen. Barcelonában a katonaság tábornokkal az élükön megszállta a középületeket. — Táviratok mentek az ország többi részébe a katonasághoz, melyek a forradalomhoz való csatlakozásra szólították fel. A helyzetet bonyolultá teszi a hadiállapot, amelyet a forradalom által érintett vidékekre léptettek életbe. A madridi kabinet sürgős minisztertanácsot tartott, amelyen a király elnökölt. Más hírek szerint szövetség jött létre Katalán és a bask tartományok között, amely szövetség Margotok ellen irányul. Eddig vérontás nem történt, azonban a Reuter-ügynökséghez távirat

töredékek érkeztek, amelyek szerint a forradalmárok San Sebastianban elfogták a hadügyminisztert.

Madrid, szeptember 13. (Havas-ügynökség) Primero-Derivera tábornok barcelonai kormányzó kiáltványt bocsátott ki, amelyben azzal vádolta a kormányt, hogy az országot halás romlásba sodorja és bejelenti, hogy a katonai párt elhatározta, hogy átveszi a hatalmat és orromállapotot hirdet.

Reggel négy órakor a központi távbeszélő állomást megszállták. A város nyugodt. Várják a bejelentett rendszabályok haladéktalan végrehajtását. A kormány a barcelonai események hírére nyomban tanácskozásra ült egybe.

Hire jár, hogy a bilbaoi helyőrség fellázadt.

A fajvédők pártvacsorája

A keresztény ellenzéki szövetség ma este pártértekezletet tartott, amelyen a fajvédők csoport tagjai teljes számmal vettek részt. Az értekezletet vascsóra követte s ezen számos politikai nyilatkozat hangzott el. Az első felszólaló Förster Aurél volt, utána Friedrich István beszélt, aki kéréssel harcot hirdetett a kormány ellen. Kijelentette, hogy a börtönön keresztül is küzdenek a fajvédők csoport elveit s aki ettől a küzdelemtől fél, az menjen át a másik táborba. Lendvai István azt hangoztatta, hogy a régi munkapárti szellem uralkodik a kormányzati politikában s mivel a mostani rezsim álkeresztény, elérkezett a tizenkettedik órája annak, hogy visszatérjenek a keresztény politika kiindulási pontjához.

Kormánypárti beszámoló

Az egységspárt vezető politikusi közül többen mindjárt a szünet elején beszámoló tartanak választóik előtt. Az első beszámoló Kenéz Béla kerületében, Szolnokon lesz. Bethlen István gróf miniszterelnök mind ezen a gyűlésen, mind Scitovszky Béla házelnök beszámolóján, azonkívül Eörfy Imre beszámolóján megjelenik. Ezek a népgyűlések alkalmasak lesznek arra, hogy a miniszterelnök tájékoztassa az országot genfi útjának eredményéről és azokról a tapasztalatokról, amelyeket a külföldi hatalmakkal való tanácskozása során szerzett.

Az igazságügyminiszter szabadságon

Nagy Emil igazságügyminiszter, aki ezélt mintegy 8-10 nappal a felvidékre utazott, tegnap visszaérkezett Budapestre, azonban csak fél napig tartózkodott a fővárosban és hivatalában csak néhány órát töltött. Értesülés szerint az igazságügyminiszter egészségének helyreállítása céljából Karlsbadba utazott, ahol október 10-ig marad. Távollétének tartamára ismét Szász Béla államtitkár bízta meg helyettesítéssel; aki az igazságügyminisztériumban megtartandó árdrágáti ankétot szeptember 20-án a miniszter helyett elnököl.

Debreczeni ujságírók

XX.

Mérő — Mandel Vilmos — Béla

Mandel Vilmosnak született, a Mérő Béla írói neve lett volna. De később úgy összeforgatta két vezetéket — és két keresztnévét, hogy ember lett légyen, aki el tudott igazodni rajta.

A varáció minden eshetőségén keresztül ment ez a négy név s egyszerű egy cikke miatt, amelyet mint Vilmos Béla írt alá, kellemetlensége is volt a debreczeni „igazi” Vilmos Bélával, az „Antidol” fejfájás elleni szer feltalálójával.

Komoly esztétikai cikkeit Mérő V. Béla név alatt írta, így a Madách—Geothé-féle összehasonlító tanulmányát, amelyet azután, — attól félve, hogy hazafiatlansággal vádolják, — a „Debreczeni Hírlap” szerkesztőségében elégetett. (Pedig Madách elég kemény legény ahhoz, hogy főmunkása, az „Ember tragédiája” kibírja az összehasonlítást a „Faust”-tal.)

Párisból került Debreczenbe Mérő V. Béla, — mi csak így fogjuk említeni, — ahol bankár volt. Hanem a bankházával holmi bajok történtek. A bíróságokkal is meggyűlt a Mérő V. Béla baja, sok zaklatásnak volt még azután — hogy tönkrement, — kitéve, talán ezért is bujkált a külvilágtól a „négyes név” alatt. Ő maga mondta:

— Bizony, pajtikám, voltam én a bécsi Rothschild házi bájlján „meghívott” frakkos vendég, de azután voltam nála rongyos kabátban — kért egy kis segítséget.

Azt is többször említette, hogy a

„Figaro”-val is összekötésben volt, állítólag színházi bírálatot is írt volna a nagy francia világlapba.

Hát nagyon valószínű, hogy úgy volt, ahogy mondta, mert egyébként nem sokat adott egykori úri életére s általában az volt az elve, hogy minden úgy van jól, ahogy van.

A rendesnél alacsonyabb, köpcös természetű, — sőt sokak szerint „pókhasu”, ritka bajusza, sovány ajkú s hatalmas boltozatosan hajlott orru, félig kopasz kis emberke, maga volt a megtestesült elévenség és könnyműség. Sokszor elmesélte, hogy 14 egész krajcárral érkezett meg Debreczenbe.

Hogy a franciául, németül, magyarul s egy kicsit angolul is beszélő Mérő V. Béla hogy vetette meg a lábát a 14 krajcár birtokában Debreczenben, az örök titok marad. Mi már ott találtuk a Debreczeni Ellenőr szerkesztőségében, hova a kiadóhivatali könyvelő-asztaltól avasztalt — úgy emlékszem — Katona Imre helyettes szerkesztő jóvoltából. (Gáspár a Debreczeni Reggeli Ujsághoz ment át.)

A múlt század kilencvenes évtizedének debreczeni hírlapírói közt tagadhatatlanul igen sok zsurnalisztikai készséggel rendelkezett Mérő V. Béla s mint „társadalmi riporter” szép sikereket is ért el. Mintaserző színházi, hangverseny- és könyvbírálatait az előkelő közönség szívesen olvasta. — Hozzáértés, nagy olvasottság, széleskörű ismeretek jellemezték az „ős bohém” írásait.

Mert bohém volt, az utolsók közül való, tetőtől talpig bohém. Csodálatos, hogy bár a művészeteken kívül nem volt semmi szenvedélye, mégsem

volt soha pénze. Sem italos, sem kártyás, sem szoknyavadász nem volt. — bár ivott, kártyázott mérsékelten s a hölgytársaságot is szeretete, — de azért örökös pénzzavarokkal küszködött. Ellenben, ha pénzhez jutott, akkor mindenki a vendége volt a koreszmában, a primadonnának cukorkákkal kedveskedett, a kóristaleányoknak csokrot rendelt.

Megvolt a rendes kaláber-kompaniája a Hungáriában, meg az Angol Királynőben. Tapolcazi Dezső, a most már fővárosi színház igazgató, Rózsahegy Kálmán, (vagy-e, ki e nevet nem ismeri?) Sándor Emil, a titokzatosan (Kassáról) eltűnt drámai színész stb. voltak állandó partnerei. — Urasán, könnyelműen játszott s alig hiszem, hogy volt ember, aki nyerni látta volna. De hát krajcáros alapon folyt a játék, amelybe semmiesetre se ment volna tönkre.

A színészetet és a színészeket szeretete csak igazán. Beköborolta utánuk az egész országot, de csak olyan városokban fordult meg, ahol színtársulat működött. A nyári színházi szünet alatt eltűnt Debreczenből. Meglátogatta a miénket Nyíregyházán, Szigeten, de bejárta Nagyváradot (itt csak nyáron játszottak ez időben) és valamennyi valamirevaló nyári színházi állomást. És mikor visszakerült, csak úgy sugárzott arcáról a boldogság:

— Nagyszerű nyarom volt... — mondta s elsorolta, kik merre és mit játszanak színészeink közül.

Mikor ezt a csodálatos színészszeregetét szóvázták a kollégái, hölcsökeledőleg válaszolt:

— A színészt azért szeretem, mert ha hazudik, ha álnokoskodik is velem

Megszüntetik a sárospataki jogakadémiát

Sárospatakról jelenti tudósítónk: A sárospataki református főiskola szeptember 12-én, szünetnap tartotta évmegnyitó ünnepélyét.

Az ünnepség után a főiskola igazgatótanácsa tartott ülést Doku Gyula és Janka Károly elnöke alatt. A hosszú ideig tartó ülésen, amelyen Révész Kálmán ref. püspök is részt vett, a jogakadémia tartásának kérdését tárgyalták. A sárospataki jogakadémián ugyanis az a helyzet, hogy az 1923—24-ik tanévre mindössze hét hallgató iratkozott be, ami az akadémia fenntartását lehetetlenné teszi.

Az igazgatótanács nagy megütközéssel vette tudomásul az igazgató bejelentését és a hallgatók példátlan létszámapadását annak tulajdonítja, hogy az akadémián a kötelező óralátogatást vezették be.

Hosszu heves vita után az igazgatótanács kimondta, hogy ily kevés hallgató részére az államsegély érvonása mellett nem tarthatja fenn az akadémiát s ezért az október hó 3-án tartandó egyházkerületi gyűlésnek javasolni fogja az akadémia megszüntetését.

Az igazgatótanács ezután kimondta, hogy a gimnázium és teológia fejlesztése érdekében ép úgy, mint a tanítóképző visszaállítása érdekében minden lehetőt elkövet.

A mosoni határkizigazítás

Sopron, szept. 13. Hivatalosan jelentik: Minthogy az osztrák kormány a mosonvármegyei határmegállapítás ellen a nagykövetség tanácsánál beadott felelőbbséget visszavonta, dr. Traeger Ernő miniszterelnökségi osztálytanácsos, magyar határmegállapító biztos, a magyar kormány nevében átadta a közigazgatási hatóságoknak a határmegállapító bizottság által Moson vármegyében Magyarországnak visszaitelt területeket, még pedig Albert Kázmér-pusztát 1400, Rohrer-földet 870, Fánánkert-majort 825, Mexikó-pusztát 1050 és az oroszvári uradalmi részt 800 katasztrális hold terjedelemben.

Javadalmi állít fel

A kormány tet adott ki, melyre a városok rendelkezések sabb az, hogy november 11-től és huszadikától azok szedésének soknak engedélyt ad a városok mint a sör és adópótlékot s rendelet szerinti tóság megengede magánsemély sített köz- és sok díját a korválagás bevészdesse.

A városi tanács ülésén foglalkoztak intézkedésekkel a végrehajtás érdekében s a városi foglalkoztatás ügyében. Mosonvármegyei határmegállapító bizottság által Moson vármegyében Magyarországnak visszaitelt területeket, még pedig Albert Kázmér-pusztát 1400, Rohrer-földet 870, Fánánkert-majort 825, Mexikó-pusztát 1050 és az oroszvári uradalmi részt 800 katasztrális hold terjedelemben.

A tanács a kálátokat rövmivel a foglalkoztatás jelenlegi szeméze nem alkonyabb őszkezeljen, ez november 1-1-ig a városi foglalkoztatás ügyében.

tul magát. Egytől, amely — — azért állha mert minden mes anekdottá, mely miatt me Kisérlétezt. dalmi lappal i egészségcs hun tant feltűnté bármely bolon hogy azután m

Egy izben p hegyi Kálmánt, ház népszerűs rettegett, de val valamelyik pon itasson iz máju kritikust ramosan ann itattak meg v rosan — hogy vereiték. Ak láza van, hog csikorgó teli i ki lévén mele kiesít, be is r fekiútt ágya u darab bem ról Mérő V. E hangu kritikái

A kritikusa gra, ha Mé „Salon”-ban, alatt az eset Az egész vár írón.

De természetesen rövid K lapkiadói „gy keztek a szo

ben egy-egy nagygyondással tette

Javadalmi adóhivatalt állít fel a város

A kormány legutóbbi rendeletét adott ki, mellyel szabályozza a városok jövedelmeit. A rendelkezések között legfontosabb az, hogy a kormány szeptember 11-től megszünteti a *bor- és husfogyasztási adót*, illetve azok szedésének jogát a városoknak engedélyt ad, ezenkívül engedélyt ad a városoknak arra is, hogy a *pezsgefogyasztás, valamint a sör és égetett szesz után adópótlékot szedhessenek*. A rendelet szerint a kormányhatóság megengedi azt is, hogy a magánszemélyek részére teljesített köz- és magán szolgáltatások díját a kormányhatósági jóváhagyás bevétele nélkül beszedhessenek.

A városi tanács ma délelőtti ülésén foglalkozott azokkal az intézkedésekkel, amelyek a rendelet végrehajtása folytán szükségessé válnak. Debrecenben a bor- és husfogyasztási adó szedésének jogát eddig a város bérrelte az államtól általános szegéért és az adókezelésre külön városi fogyasztási adóhivatalt tart fenn. Most, hogy a hus- és borfogyasztási adóhoz még több olyan adó is járul, amiből lényeges jövedelem remélhető s ezzel természetesen az ügykezelés is kiterjed, minden valószínűség szerint *javadalmi adóhivatalt állítanak fel*, amelynek feladata az ilyen természetű városi illetékek beszedése és kezelése lenne. Ebbe a hivatalba olvasztanák be a fogyasztási adóhivatalt is, a forgalmi adóhivatalt azonban továbbra is megtartaná önállóságát.

A tanács az átszervezési munkálatokat rövidesen megkezdi s mivel a fogyasztási adóhivatal jelenlegi személyzetének egy része nem alkalmas arra, hogy nagyobb összegű jövedelmet kezeljen, ezeknek október 1-én november 1-re minden valószínűség szerint felmond a város.

Magát, Egyszer napilapot alapított, amely — Szávay Gyula szerint — azért állhatott fenn hónapokig, mert minden napra volt egy-két elemes anekdotája a szerkesztőnek, amely miatt megvásárolták a lapját. Kísérletezett „Salon” címmel szépirodalmi lappal is. Ebben a lapban jó, egészséges humorú cikkei határozottan feltűntek keltek. Képes volt bármely bolond móka elkövetésére, hogy azután megírhatta a lapjában.

Egy ízben például rávette Rózsahegy Kálmánt, — ma a Nemzeti Színház népszerű művésze — hogy egy rettegést, de hipokondrius újságróval valamelyik premiért megelőző napon itasson izzasztó teát. A rosszmájú kritikust meghívták teára s jó rumosan annyi izzasztó, gyógyteát itattak meg vele, — persze jó cukorosan — hogy a kritikust előlötötte a verejték. Akkor ráijesztettek, hogy láza van, hogy beteg. A kritikus — esikorgó téli időben — hazaloholtában ki lévén melegegye, meg is hullt egy kicsit, be is rekedt. Szörnyen ijedten feküdt ágyba s tényleg elmaradt az utolsó darab bemutatásáról, melyről M. V. Béla számolt be, áradozó hangú kritikában.

A kritikusi sohase jön rá a turpisságra, ha M. V. Béla lapjában, a „Salon”-ban, meg nem írja saját neve alatt az esetet Rózsahegy Kálmán. Az egész város kacagott az újságon. De természetesen M. V. Béla lapjában rövid Kérész-életiek voltak s a lapkiadói „gyöngyölet” után elkövetkeztek a szomorú napok. M. V.

Egy bölcsész tragédiája

A háború még egyre szedi áldozatait s épen a legdelebbiek sorából üt ki egyet-egyet visszanyúló emlékeze, azok közül, akik testben-lélekben megrokknva kerültek haza a hállmezőkről. Ebben az évben már a második revolverlövés olt ki egy-egy fiatal életet. Szathmári Sándor után ma hajnalra Csapó István bölcsész-hallgató vált meg az élettől, ami sívárrá vált számára. Huszonhat éves volt, a 39. gyalogezred többszörösen kitüntetett hadnagya, egykor kitűnő atléta és mélyen gondolkodó, minden szépségért forrón lelkesedő intellektus. A haretéren üdő, és máilövést kapott és pompás fizikuma megrokkant. Ez hatott rá annyira lelkileg is, hogy mindinkább magába zárkózott lett, töprengő hajlama teljesen kifejlődött, míg nem finom idegei felmondták a szolgálatot. Erős és kemény elhatározással ment a halálba, amely előtt pár órával még elméleti problémák fölött vitakozott, aminthogy kemény és határozottan egyenes férfi volt minden tetteiben. És meleg, szelíd szemében elvirít magával a távoli halálmezők borzalmait...

Csapó István tegnap este egyik barátjával, Mendel Pál gyógyszerésszel a Piac-utcán sétált. Panaszkodott, hogy az utóbbi időben gyakran van nyomott hangulata, de semmi jel sem sejtette közeli öngyilkosságát. Egy darabig elbeszélgettek, majd Csapó István elvált barátjától és 9 óra után pár perccel a Royal-szállóban szobát bérelt. A portás a 19. számú udvarra nyíló szobát adta ki neki. Csapó István azonnal bezárkózott a szobájába és az ablakot elfüggönyözve, az asztalra borulva maradt jódarabig, majd hevesen fel s alá járkálni kezdett a szobában. A szobaasszony, özv. Krausz Gyulánénak nem tűnt fel a vendég nyugtalansága és a Csapó István szobájával szomszédos lakásán nyugvóra tért. Éjszaka 12 és 1 óra között a szobaasszony valami zöreilt hallott a 19-es szobából, de nem tulajdonított neki semmi fontosságot, annál kevésbé, mert utánna, minden elesődésedett.

Réggel 8 óra után, mikor a szálloda személyzete a folyosón takarított, az egyik szobaleány észrevette, hogy a 19-es szobában ég a villany. Először azt hitte, hogy a szobából eltávozott vendég hagyta éve és be akart menni, hogy lecsavarja a villanyt. A szobaaitját zárva találta és így az ablak párkányára felkapaszkodva nézett be a szobába. A vendéget az asztal mellett a padlón fekve látta s ezért rosszat sejtve, egy darabig dörömbölt az ajtón, majd a szálló előtt posztoló Néző Sándor 197. számú rendőrt felhívta és annak jelenlétében kinyitották a szobát.

A szobába töltülő személyzet ájtott fejtel, vértöcsében tekiüve találta

Béla ilyenkor sokszor fekiüde le éhesen. Mert rögeszméje volt, hogy az ember „ne egye tele magát”, ellenben minél többet aludjék. Általában volt idő, mikor tejes-kávét ebédelt is, vaesorázott is. Ha pedig jól kialudta magát, boldogan mondta:

— Aludtam egy rostélyost!... (Már t. i. az alvással megtakarított egy rostélyosra valót.)

Csak a virzsintia-szívarnak nem volt szabad hiányoznia nála. Inkább nem evett, de kabátja külső zsebkendőzsebéből legalább 3—4 darab szalmaszál hosszú virzsintia-szívarnak ki kellett viritania. A trafikban válogatták ki a kisasszonyok a számára a jó száraz szívar, amely ki nem kopott sovánny, vértelen ajkai közül.

Közel egy évtizedig működött Debrecenben M. V. Béla, kisebb-nagyobb megszokásokkal. Azután ott rekedt a fővárosban. Még sokszor találkoztak vele a debreceniek odafele a különböző bohém-kávéházakban. Kisebb kabaréknak, orfeumoknak írt és fordított darabokat, kuplékat s közben impresszáriósodott is. Ott érte utól a halál a fővárosi forgatagban. Nem volt beteg, csak egyszer rosszul lett a vendéglőben, hazakísérték s reggel holtan találták.

Jobb sorsot érdemelt volna, tehetsége révén, de hát úgy volt megírva a Sors könyvében, hogy elaprózza képességeit. Hogy is mondja a költő:

Lábam vigán lép a sárba
... S nóta lakad a nyomába

Szy. Z.

Csapó István. Felső kabátja szépen összehajtogatva az érintetlen ágyon hevert. Steyer pisztolya pedig, melyből egy golyó hiányzott, az asztal lábánál. Azonnal értesítették a rendőrség központi ügyeletét, ahonnan dr. Csige Sándor rendőrfogalmazó és dr. Tamássy Béla tisztiorvos szálltak ki a helyszínre. Csige rendőrfogalmazó azonnal felismerte az öngyilkosban Csapó Istvánt, aki tisztvársa volt. A vizsgálat megállapította, hogy Csapó István éjszaka 12 és 1 óra között öngyilkos, a golyó a jobb halántékon ment be és a bal halántékon kijött, azonnali halált okozott! Az öngyilkosságot az asztal melletti széken ülve követte el és a halálos lövés után zuhant a padlóra. Kiömlő vére beázta az egész szoba padlóját és nagy vértótok vannak az asztal terítőjén is. Csapó István szobája asztalán a következő levelet hagyta hátra:

Közönség, újságok, újságrók! Kik hajlamosak az ilyen eseteket romantikusan, olykor ponyvaszerűen pingálni a közvélemény vásznára, segíték rajtatók. Irjátok meg hely, dátum s b. kitételével, hogy megölte magát egy fiatalember, aki embernek érezte magát és elég erős volt ahhoz, hogy bevallja, miszerint önhittául kívül nem lehetett hasznos tagja a társadalmának és így megieszi utolsó kötelességét önmagával szemben. — meghal.

Halálom oka: Ennyi az egész, részleteket ne kutassátok s belé ne is ártások magatokat.

Ezen a levélen kívül még szüleinek, Csapó László szegényügyi biztosnak Timár-utca 11. szám platt lakásán is hagyott hátra egy levelet, amelyet azok csak reggel találtak meg. Ebben világosan megjelöli öngyilkosságát főokát is, gyógyíthatatlan betegségét, amiből minden egyéb szerencsétlensége következett s kéri szüleit, hogy nyugodjanak bele a változhatatlalába.

A tragikus halál a legszélesebb körökben keltett mély és őszinte részvétet, mert a tehetséges és igen rokonszenves, csöndes temperamentumu Csapó Istvánt mindenütt a legnagyobb rokonszenvvel fogadták. Temetése szombaton délután lesz a Kossuth-utcai református temető halottasházából.

Veszede' mes kivándorolni Törökországba

Egy volt magyarországi török diák intelme

A törökországi kivándorlási láz ugyszólván az egész Alföldön felütötte a fejét, a zselléremberek száza készülnek kivándorolni a drinápolyi „ingyen” földekre Napokkal ezelőtt komoly szaktudósok nyilatkoztak a törökországi kivándorlást nyomonutató viszonyairól, de a kivándorlási láz mégsem csökkent, sőt emelkedett. Az elbolondított emberek híven kitaranak elhatározásuk mellett: minden uton-módon ki akarnak jutni Törökországba. Sok magyarban már annyira megérlelődött ez a gondolat, hogy estéinkint lakásukon nagyfontosságú gazdasági megbeszéléseket tartanak, többnyire már piros török sapkában pipafüst mellett.

A kivándorlási láz híre már Törökországba is eljutott. Mehmed Hamdi Bey, egy konstantinápolyi gyáros fia — aki iskoláit Szegeden végezte — levelet küldött egyik ismerősének, amelyben a kivándorlási mozgalomra vonatkozólag tesz észrevételeket, mint jó magyarbarát, óva inti a magyarságot, nehogy könnyelműen itt hagyja az aranykalásos rónát s azt egy félvad területtel cserélie föl, ahol a termő földeket csaknem minden esztendőben csatátérnek sajátítják ki az idegen nagyhatalmak.

— Én, aki mindenkiel csak jót akarok tenni — írja Hamdi Bey — figyelmeztetem magyar testvéreimet, hogy itt a boldogulás ma még nagyon nehéz. A közelmúltban is csak óriási nehézségek között tudtam tíz magyar embert álláshoz juttatni, akiket Szmirnában helyeztem el. Itt még volt egy kis munkaalkalom, sajnos, ma már nincsen. Ezen a területen sok magyar él.

— Anatóliában még rosszabbak az állapotok. Ez a terület zsufozásig meg van rakva angol és francia munkásokkal. A munkanélküliség itt is nagy.

Látja kérem, én — egy jó gondolattal tele szívű ember, aki itt az én éhező magyar testvéreimnek mindig segítőtársam voltam — csak azt tanácsolhatom a magyaroknak, hogy maradjanak otthon, ha nem akarnak csalatkozni.

Ezeket írja Hamdi Bey, akinek a magyar faj iránti szeretete csaknem a halálát okozta, mint leveleiben olvassuk. A munkanélküli magyarok javára ugyanis gyűjtést indított Konstantinápolyban. Husz dollár osztogatott szét az éhező magyarok között, amikor utjáról autóján hazatérőben volt, összeütközött egy amerikai turakocsival. A turakocsi utasai szörnyet haltak, az ő sofőrje szintén, magát pedig életveszélyes sérüléssel szállították el a legközelebbi szanatóriumba s most is ott fekszik. Tehát egy magyarbarát török beteggyárból figyelmezteti a Törökországba kivándorolni készülőket, hogy milyen sors vár rájuk is ha, kezükbe veszik a vándorbotot s itt hagyják az édes anyaföldet.

Gyorssegélyt kapnak a vidéki iparkamarák

A vidéki kereskedelmi és iparkamarák — így a debreceni is — súlyos anyagi válságba jutottak az utóbbi időben, mert a teljesen minimálisra redukálódott illeték bevételeiből nem tudták kiadásaitak fedezni.

Szerdán Wimmersberg Frigyes államtitkár elnöklete alatt értekezletre gyűltek össze a kereskedelemügyi minisztériumban a vidéki iparkamarák kiküldöttei hogy a fontos közérdekű munkásságot végző iparkamarák válságát megszüntessék.

Az értekezleten megtárgyalták a vidéki kereskedelmi és iparkamarák egységes memorandumát, amelyben azt kérték, hogy a kormány gyorssegélyt folyósítson az iparkamarák legszükségesebb kiadásai fedezésére, valamint véglegesen oldja meg a kamarák anyagi ügyei rendezésének kérdését. Az egyes kamarák küldöttei rámutattak arra, hogy ha a kormány nem segít azonnal minden iparkamara megszűnik.

Az értekezlet után Wimmersberg államtitkár közölte a résztvevőkkel, hogy a kereskedelmi miniszter méltányolja a vidéki iparkamarák memorandumának kívánságát és minden ebben foglalt kérést azonnal teljesít. A pénzügyminiszter egy-két nap múlva ki is utal a vidéki kamarák részére jelentősebb gyorssegélyt, amelyből ez végéig az iparkamarák kiadásait fedezni fogják.

A gyorssegélyen kívül a kereskedelemügyi minisztérium a legrövidebb időn belül elkészíti az iparkamarák illetékeinek rendezéséről szóló törvénytervezetet, amelyben az egyes kamarák büdzséjét teljesen új alapokra fektetik, módot adva arra, hogy az egyes kereskedelmi

Apróhirdetés

legolcsóbb a
Debreczeni
Független Újságban

Tarifa az „Apró-
hirdetéseket” éten.

SPORT

Kelet-Közép. Vasárnap délután került elődöntésre fél 4 órai kezdettel a nagyterdei pályán a Kelet-Közép válogatott mérkőzés. A kerületközi mérkőzésre Kelet csapatát tegnap állították össze s már ismeretessé vált Közép csapatösszeállítása is, amely a következő: Kaszás — Sáfár (Váci SE) Tamás (Szolnoki MÁV) — Ittery (Sz. MOVE), Pisko (Kistarcsa), Radmezczy II (BME) — Stali (VSE), Menaris (PAC), Nagy (BTK), Csabay (Pr MOVE), Hachspacher (SAC). A csapatból a kerület sportpolitikai viszonyai miatt Közép legjobb csapatának, a Kecskeméti AC-nak játékosai hiányoznak s így az erőviszonyok Kelet javára mutatkoznak kedvezőbben. A mérkőzést Hajos Józsei (Budapest) vezeti, határőrök Brodi Barna és Kupinszky Sándor lesznek. A kerületközi mérkőzés előtt az újságai válogatott egynegyed 2 órakor a II. csapatok válogatottjával játszik; bíró Káldy Zsigmond.

Tiszti válogatott—DMTK. Vasárnap délelőtt a vasutaspályán a debreceni újsági válogatott csapat a DMTK-val játszik barátságos mérkőzést.

Bírókudós. A vasárnapi mérkőzések vezetésére a bírókudós bizottság a következő bírákat küldte ki: TIE—Karcaga KSE (Törökszentmiklós)—Szabo Kálmán, KIE—NyKSE (Kisvárd) Kondor Aladar.

A **tegyelmi bizottság** ma este 7 órakor a labdarúgó szövetség hivatalos helyiségében ülést tart, amelyen a kerületi kapitány ismeretes tegyelmi ügye és a NyKSE headványa kerül tárgyalás alá. Mindkét ügyet nagy érdeklődéssel kísérik, mert a kerületi kapitány ügye a tanácsban már botrányt okozott, a NyKSE pedig már szinte komikus erőfeszítéseket tesz, hogy bejusson az első osztályba.

Legszöbb kalapok FRANK EDÉNÉL.

KALAPOK
a legnagyobb választékban és legolcsóbban

WERNER SÁNDORNÁL
Piac-utca 72. szám.

NYILTÉR*

TÜKÖRGYÁRTÁS.

Mindenféle új tükrök készítése, régi tükrök újraöntése. Vaslag tükrőruveget veszünk. **Debreceni Üvegszövő és Tükrőgyár**, Csapó-utca 19.

Hrabéczy legszebben mos, fest, tiszt. **Széchenyi-utca 18.**

Megbízható

minőségű gyapjuszövetet Feldheim Dezsőnél vásároljon, Piac-utca 67. Telefonszám 1105.

* E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Lauer Irén

női kalap- és kézimunka szalonja Rákóczi-utca 9. sz. alatt szeptember elsején megnyílt.

3-4 SZOBÁS

MODERN

LAKÁST

— lehetőleg belterületen —

KERES

vidéki földbírtos. Esetleg terményben üzlet. — Cim a kiadóhivatalban.

Az áramszolgáltatás korlátozása. A világítási vállalat vargakerüli vonalán szeptember 14. és 15-én reggel fél 8 óratól délután fél 6 óráig, a külső-8 órától délután pedig 14-én déli 12 óratól délután 2 óráig nem lesz vilámlamos áramszolgáltatás.

Halálra ítélték Riffl ezredes gyilkosát. Budapesti tudósítónk jelenté: A katonai büntetőtörvényszék három heti tárgyalás után ma hozta meg ítéletét a vitéz Riffl Sándor ezredes meggyilkolásával vádolt Bodó József közhonvéd bűnpörében. A honvédtörvényszék bűnösnek mondta ki Bodó Józsefet gyilkosság büntetésében, amelyet azáltal követelt el, hogy 1923. április 5-én Nagykovácsi község határában tartott harcászati gyakorlatok alkalmával, tehát szolgálat közben, fegyveréből célozva éles lövést adott le, mellyel Vitéz Zaikai Riffl Sándor ezredest halálosan megsebesítette. Ezért a törvényszék a közhonvédet kötélt általi halálra ítélte. Az ítélet kiszabásánál a törvényszék súlyosító körülménynek vette, hogy Bodó József hónapokon keresztül magánál tartotta az éles töltést és előre elhatározott szándékkal adta le az éles lövést. Enyhítő körülménynek vették a vádlott feddhetetlen előéletét. Az ügyész megnyugodott az ítéletben, a védő azonban semmisségi panasszal és felebezéssel élt az ítélet ellen.

Uj ezerkoronások. Az államügyintézet e hó 15-től kezdődőleg kisebb ezerkoronás címletű államjegyeket hoz forgalomba, amelyeket a magyar pénzügyministry gyártott. E címleteket fehér, nem melírozott, tehát színes gyapotszálak nélküli papíron gyártották és szövegben teljesen, rajzaiban pedig kis eltéréssel azonosak a most forgalomban levő ezresekkel.

Felemelték a nagyterdei fürdő díjait. A városi tanács mai ülésén a nagyterdei városi fürdő díjait a következőképpen felemelte: Kádfürdő egy személyre közönségnek 2000, köztisztviselőknek 1200, városi tisztviselőknek 800 korona, két személyre közönségnek 2500, köztisztviselőknek 1500, városi tisztviselőknek 1000 korona; gőzfürdő délelőtt közönségnek 1600, köztisztviselőknek 500, délután közönségnek 1300, köztisztviselőknek 800, városi tisztviselőknek 500 korona, gyermekiegy közönségnek 200, tisztviselőknek 100 korona.

Világkatasztrófiák. Japán katasztrófiája aktuálisabb teszi azokat a borzalmakat, amelyeket századokon át a föld mélyében lakozó nyughatatlan erők az emberi élet ellen elkövetnek. Az utóbbi évszázadok egyik legborzalmasabb földrengése 1693-ban volt Sziciliában, hatvanezer halottal. 1727-ben Portugáliában tizenhatezer halottat követelt egy kitörő vulkán. A 18-ik század második felében pedig öt földrengés volt összesen száznegyvenezer halottal, részint Portugáliában, részint Délamerikában. A múlt évszázad legborzalmasabb katasztrófiája volt a Krakatoa vulkán kitörése 1883-ban, harmincezer halottal. Ezután neomsokára Japán érte az első földrengés, amelynek áldozatává huszonegyszer ember lett. Ez 1896-ban volt és utána a világháborúig csaknem minden évben megismétlődnek a világ különböző pontján a vulkánok tömeges halálai. Még mindenki emlékszik, hogy 1902-ben a Mont-Pelée huszezer, egy indiai földrengés tizenötezer, a sanfranciskói 1500, a valparaisói 2500, a japánokai 1000 és végül a messinai csaknem százezer emberéletet emészett fel.

Meghalt a detektívgyilkosok bűnpörének koronatanúja. Ismeretes, hogy a bellegelői detektívgyilkosokat, Rác Kálmánt és Bagdi Gyulát Ozga Béla nyilastelepi borbélymester üzletében fogták el. Rác Kálmánnak bűnpörének koronatanúja, Ozga Béla tegnapielőtt bélesavardást kapott és rövid szenvedés után meghalt. Tegnap temették el nagy részvét mellett.

A zeneiskolai tanárok óradíja. A zeneiskolai óradó tanárok díjazását a városi tanács buzavaltában állapította meg, még pedig havi 4 óráért 15 kilogramm buza értékét illeti.

Felemelték a fuvarozási díjakat. A városi köztisztviselési és fuvarozási vállalat a póceanyag kifuvarozásának díját hordónként 10.000, a jég szállítási díját pedig tablánként 200 koronára emelte fel.

Egy nagymama a zsidó gimnázium nyára 2000 koronát adományozott.

Rendőri hírek. Nagy Gyula cigányzenész feljelentést tett a rendőrségen, hogy a Gambinusz-étterméből ellopták a kabátját és kalapját 500000 korona értékben. — Balogh Piroksa pincérnő ruháit és fehérneműt barátja Kurucz Mária, a napokban ellopta és megszökött Debrecenből. A kar egy millió korona. A rendőrség nyomoz.

Szörmeáru feldolgozatlan és kész Klonda szücsnél. Verhőzei-utca 2. lparkamara. Telefon 14—25.

Gyöngyök, ruhadizsek, csipkék, szallagok legnagyobb választékban Benyats Emil főtéri üzletében.

Bádogos munkák, javítások Páló, Csapó-utca 3. Telefon 917.

Köztisztviselőknek kedvezményes fürdőjegyek a Margit-fürdőben.

Befőttes üvegek legolcsóbban beszerezhetők Kristály üvegáruházban Szent Anna-u. 6.

Tükrögyártás, üvegszövő, régi tükrök újraöntése. Sipkovits Béla, Sziv-utca 14—15. Telefon 356.

Krisch cserépkályharaktár Piac-utca 89. Telefon 12—18. Vállal átrakást is.

Ha reumás használjon Iszapot a Margit-fürdőben.

SZÍNHÁZ

MŰSOR:

PÉNTETK: Hol a férjem SZOMBAT: Cigánybáró. VASÁRNAP: délután: Marinka a táncosnő. Este: Bajadér. HELTFO: Cigánybáró. KEDD: Hol a férjem. SZERDA: Sybill. CSÜTÖRTÖK: Sibill. PÉNTEK: Sybill.

Mozgósínházak

Vigszínház

Vigszínházmozgó: Pénteken csak felnőtteknek Mámoros éjszakák, kíséző Chaplin a bazárban.

Adolffó

Vig esték az Apollóban. Az idei szezon legjobb burleszk vígjátéka Fatty főszereplésével.

KÖZGAZDASÁG

Szilárd irányzat, élénk üzlet

A mai kasszanapon csak nehezen indultak meg a betézetések. Közel 300 milliódot kitevő tőzsdei üzletek lebonyolítása halmozódott fel a mai kasszanapra, de a Giroban mégsem történt fennakadás és néhány késedelem fizetéstől eltekintve, simán ment végbe a lebonyolítás. A kosztprézüzet megelégnült, a kereslet felülmúlta a kínálat arányait, 7 és 8 százalékos volt a kosztprézüzet.

A bankok és bizományosok egymás közötti forgalmában a Giro sima lefolyása kedvező eredményt váltott ki. Az irányzat megszilárdult, az üzlet megelégnült. Különösen a nehéz papírok iránt mutatkozott nagyobb érdeklődés. Tájékoztató ártályamok (ezer koronákban):

Magyar hitel 940—960, Osztr. hitel 180—185, Keresk. bank 1510—1540, Angol-magyar 200, Lloyd bank 55, Leszámítoló 195, Alt. Takp. 260—270, Magyar-német 41, Hazai bank 460, Ingatlanbank 525, Földhitel 495—500, Athenaeum 240, Rigler 74, Pallas 80, Köszén 3150—3200, Salgó 770—790, Urikányi 1500, Magnesit 3500, Nasici 2300, Oia 670, Viktória butor 28.5—29.

Ganz Vill. 3250 pénz, Ganz-Danubius 43500, Fegyver 1650, Rima 195—200, Schlick 320, Hoffherr 315—320, Motor 102.

Adria 700, Déli vasút 143—145, Levante 1450, Georgia 1810—1840, Cukor 4200—4170, Izzó 650, Spódium 470, Östermelő 550, Győri olaj 120, Szalámi 30, Zimer 18.5, Gumi 210.

Nem jegyzett értékek: Ujságüzem 22, Herendi 16.5, Demecseri 20—22, Kéve 3.7—4, Kopetzky 7—8, Cellini 7.5—8, Wansdorff 3.4—3.8.

93000 korona a buza

A mai terménytőzsdén az irányzat szilárd, a takarmánycikknek piaca tartott, egyebekben csendes.

Hivatalos árak: 76 kilós tiszavideki 91000—92000, egyéb 90000—91000, 79 kilós tiszavideki 92500—93000, egyéb 92—92500, rozs 61—62000, takarmányárpa 59—63000, sórárpa 65—68000, köles 75—77000, zab 60—62000, tengeri 69—70000, repace 140—145000, korpá 40—41000 korona.

Zürichi zárlat
Berlín 440, Hollandia 220, Newyork 560 és egynegyed, London 2547, Páris 3220, Milánó 2452 és fél, Prága 1675, BUDAPEST 3, Belgrád 610, Bukarest 250, Varsó 20, Bécs 78 és háromnegyed, Szófia 530.

A devizaközpont arftályamai,

Valuták	Vétel	Eladás
Napoleon pénz	69200.—	—
Angol font	88100.—	92500.—
Dollár	19600.—	20700.—
Hollandi forint	7570.—	8010.—
Svájci frank	3460.—	3680.—
Francia frank	1135.—	1251.—
Lira	856.—	911.—
Belga frank	920.—	975.—
Dinár	210.—	224.—
Szokol	575.—	619.—
Leva	190.—	201.—
Lei	91.—	104.—
Osztrák korona	2740.—	2960.—
Lengyel marka	700.—	865.—
Marka	0.002	0.004

Devizák

London	87300.—	92000.—
Newyork	19300.—	20400.—
Amsterdam	7570.—	8010.—
Zürich	3440.—	3660.—
Páris	11200.—	1186.—
Milánó	846.—	901.—
Brüsszel	920.—	975.—
Belgrád	210.—	224.—
Prága	575.—	6199.—
Szófia	190.—	201.—
Bukarest	90.—	103.—
Bécs	2740.—	2960.—
Varsó	700.—	865.—
Berlín	0.002	0.004

Az új lisztárak

A malomkoncentráció a lisztárakat a mai napra 40 koronával magasabban állapította meg. Az új árak a következők: Buzaliszt, nullás 1800, 2-es 1640, 6os 1360, 7-es 1220, 7 és feles 1080, 8-as takarmányliszt 600, korpá 480, Rozsliszt nullás 1170, 1-es 1100, Takarmányliszt 600, korpá 480.

LEÁNYKA LUSZTER KÖTÉNYEK

ÓRIASI VÁLASZTÉKBAN, MEGLEPŐ OLCSÓN

Lantos Csipkeáruház, Kossuth-utca 4.

HERCZEG ANNA

NŐI FELÖLTŐK MODELLHÁZA

Ferecz József-út (Piac-u.) 41., a dohány-nagyáruda mellett.

Elegáns őszi és téli NŐIFELÖLTŐK

blousok, ruhák, és szörmék nagy választékban megérkeztek. Szolid olcsó árak!

er 14.
kormány-
yszéki ta-
ott debre-
t a debre-
náscebnök-
recci kir-
ettyóifal-
róvá kine-
edes a ku-
tudósítónk
la nyugal-
u idő óta
ulvovszky
öbirtok fő-
lé került,
a meg a
értelmében
i pórt nő-
elnök az
árdette, az
Browning-
Azonnal
llították a
ten kivüli
Rökus-kör-
11 órakor
suth-utcai
alkalom-
amerikai
lekész 20
zett, közb-
utcai ref.
sárnap d.
os estélyi
enddel: 1.
2. Főnök,
mádkozik
r ref. lel-
Kossuth
let mond
szólóének,
vezér, 7.
Nánassy
Karének,
női kar,
zy Gyula
msz és a
egyeremi
közokta-
nyula dr.
debreceni
vögyszer-
a feláll-
zertárhoz
evezte és
értárának
akarnak
restanitó-
n megta-
ését azzal
illetm-
gyonából
edig sze-
ériumban
érdést in-
oz, ahon-
gy az
oz utalja
em meg-
illetm-
azonban
l. A vá-
ólitia a
kereseti
előtt. A
én járult
s száze-
sis ipar-
diák fel-
miniszter
várost,
ághagyás
etbe az
törvény-
Ma este
saszony
im alatti
ból ma-
nyomora
az egye-
Állapota
indenféle
hatók a
könyv-

ÓCSKA ÉS UJ TANKÖNYVEKET

legelőnyösebben vásárolhat **ACZÉL HENRIK** modern antiquáriumban

Mindenféle írka, írószer Használt tankönyveket
dus választékban. becsérél vesz és elad

ELSZIGETELŐ LEMEZ

kátrány fedéllemez, asbest pala, portlandcement és mindennemű építkezési anyagok nagy raktára

LUKÁCS VILMOS ÉS TESTVÉRE

Hatvan-u. 7. Telefon 308.
Tetőfedési munkák zsakszerű javítását és készítését legutányosabban vállaljuk.

SCHMOLL - PASZTA

valódi minden színben mindig legelőnyösebben szerezhetsz: **STERN** Piac-utca 10. sz. festéktüzletében, a Bikával szemben.

KOSZTPÉNZT

idejében feladott **TÖZSDÉI MEGBIZÁSORAT** legelőnyösebben effektuál, **VIDÉRI MEGBIZÁSORAT** teljesít a Magyar Köztisztviselők s Állami Alkalmazottak Takarékpénztára Rt. Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. Telefon: József 60-40, József 135-32. Sürgőnyeltem: Cobdenbank.

Fiatall svájci

állást keres

mint algondnok mezőgazdasági birtokon.

Ajánlatok „D. 47701.” jeligére **Publicitas Genl (Schweiz)** küldendők.

Az iskolai év kezdetén TANKÖNYV

és IRÓSZER

szükségletét

Hegedüs és Sándor r.-t.

könyvkereskedésében szerezzé be, hol az összes iskolai könyvek és faszerek nagy választékban vannak raktáron.

Nyomatott Hegedüs és Sándor irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvnyomdájában, Piac-utca 49. szám.

APRÓ HIRDETÉSEK

Apró hirdetések díja hétköznap 10 szóig 150 korona, minden további szó 15 kor. Vasár- és ünnepnapokon 10 szóig 200 korona, minden további szó 20 korona. — Vastag betűkből szedett szavak kétszeresen számítatnak.

V E T E L

Aranyat,

ezüstöt, briliánsot a legmagasabb árban vásárol **Káti** ékszerkereskedő, Piac-utca 19. II. em. Telefonhívásról házhoz megy. Házhozszám 624.

Boroshordókat eladunk és kölcsön adunk. Kádármezt keresünk. Borkereskedelmi, Piac-utca 58.

ELADÁS

Hencserek, plüsch diványok, matracok stb. még mindig legelőnyösebben beszerezhetők **Précz** kárpitosnál. Javításokat jutányosan készít **Précz** kárpitos, Hatvan-utca 41.

Két kopirprés jó állapotban eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Hálóok, ebédők modern kivitelben legelőnyösebben beszerezhetők **Fenyves** bútorkereskedőnél, Piac-u. 37

Betoncserép

kiváló tartós, gazdaságos, valamint cementlapok, kutgyűrűk, folyamkavics és homok legelőnyösebben beszerezhetők **Krausz Albert** cementárúgyárában Debreczen, Kishegyest-ut 2. Kiszállomás mellett. Telefon 307.

Perzsa szőnyeg 3x4, 12 m. eladó. Megtekinthető délután 3 óra után. Hatvan-utca 3. III. 53.

Keményfa tapolyabetétes és festett hálósobák, plüsch divány, hencserek, mindenféle bútorok, összesukós vaságy eladók. Hatvan-utca 34.

Igen szép nagy konyhaszekrény (keményfából), ágy és asztal olcsón eladók, esetleg búzáért is. Bethlen-utca 25.

Hegedüs régi, kitűnő hangu, százezerért eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Tengeri, örlemények, liszt- és terményraktár **Király**-utca 4. nagyban és kicsinyben kapható.

KERESLET

Aranyat, ezüstöt, briliáns at. zálogcédulát és hamis fogakat vesz legmagasabb napi áron **Steiner Mihály,** Hatvan-utca 2. szám, I. emelet.

Zongorahangolást, övidítést, régi használt zongorák teljesen újja átdolgozását, angol mechanikai zongorák, valamint az összes automatikus hangszerek javítását vállalja **Gärtner,** Széchenyi-utca 15.

3. esetleg 2 szobás lakást megfelelő mellék-helyiségekkel azonnali, esetleg november elsejére leendő beköltözésre keresek. Ügynökök díjaztatnak. Szerényi **Adolf,** Sziv-utca 23.

Izraelita varró- és tanuló leány felvétetik. **Kossuth-utca 58,** keresztútul.

Gyakorlott gép- és gyorsírógépet keresünk mielőbbi be-lépésre ajánlatok **Hegedüs és Sándor** irod. és nyomdai r.-t. hoz nyujtandók be.

Kifutó fiut vagy leányt felvesz a HEGEDÜS ÉS SÁNDOR r. t. nyomdai osztálya, PIAC-UTCA 49.

Külföldrejárati bejárati bútorozott szobát keres magános fiatal-ember. Cim a kiadóhivatalban.

Manicűrös kisasszony — elsőrangú munkaerő — felvétetik a **Parfumerie** Ibona, Szent Anna-utca 1.

VEGYES

Pálunkalózó üstök, mosó- és cserüstök ké-szen legelőnyösebben **Mándoki** rézművesnél, Arany János-utca 13. sz. Ócska vöröszet napi áron vesz. Tanulót felvesz.

Telefonok, csengők, villamos főzők, vasalókat gyárt, javít, vesz, elad, cserél. **Villamos** szerelési anyagok, izzó lámpák a legelőnyösebb napi áron szereshetők **he Földvári,** Debreczeni I. elektrotechnikai gyár-ban. Debreczen Széchenyi-utca 55. Telefon 168. Tanuló felvétetik.

Ékszerbevaltó Csapó-utca 11. Arany, ezüst, briliáns és hamis fog beváltás.

Legelőnyösebben fest és tisztít **Weisz** kelmefestő, Arany János-utca 9. Gyász esetén 24 órában belül készülnek.

Nickelezést, csiszolást vállal, kardok, műszerek stb. **Pongrácz** műlakosság, Domb-utca 20. Tanuló felvétetik.

Órák, ékszerek javítása pontosan és olcsón eszközöl-tetik. **Stassek és Blattner** Csapó-utca 12. Telefon 11-17.

Babi ruha különlegességek!

Dr. HEGEDÜS NÉ
Gyermekruhagyártó, SIMONFFY-U. 2.
Gyermekruhagyártást is elvállal.

Kárpitosműhelyt nyitottam **Arany János**-utca 30 sz. alatt. Vállalok mindenféle kárpitos munkát, mérsékelt munkadíjak mellett. Műhelyemben készült mindennemű munkáért felelősséget vállalok. **Nuszbaum Mihály,** Szántó kárpitosmester volt első segédje.

Mérleget, sulyokat javít, hitelesített kisebb mérlegeket, sulyokat elad, nagyobb rossz mérleget vesz **Bihary** mérlegkészítő, Miklós-utca 18.

Menekült órák szakszerűen, meglepő olcsón vállal javításokat. **Rákóczi-utca 36. sz.**

VASÁRUK, épület- és bútor vasalások, réz-lemeczek kaphatók **BAKOS** vaskereskedésében. Csapó-u. 88. Telefon 620.

Uj! Posztóüzlet a legelőnyösebb bevásárlási forrás, pontos kiszolgálás. **Kossuth-utca 2.** Városház-épület. **Silberstein és Adler.** Uj!

Tüzifa tégla, cserép, épületfő szerszámok, kőszén vagon- és kis tétélekben legelőnyösebben beszerezhetők a **Uj! Uj! Uj! fakitermelő telepén Bőszörményi-ut 2.** Telefon 12-91. Városi " 6-39.